

30-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „SUSIJĘ ASMENYS“

(Žin., 2008, Nr. 148-5963)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti informacijos apie susijusius asmenis pateikimo tvarką finansinėse ataskaitose. Tokia informacija jos vartotojams suteiktų galimybę patikimiau įvertinti įmonės finansinę būklę, veiklos rezultatus ir veiklos tęstinumą.

2. Šiame standarte apibūdinami susiję asmenys ir nustatoma, kokia informacija apie juos, jų sandorius su įmone ar įmonių grupe turi būti pateikta finansinėse ataskaitose.

3. Šį standartą turi taikyti finansines ataskaitas rengiančios įmonės, išskyrus įmones, turinčias teisę rengti sutrumpintas finansines ataskaitas.

4. Jei įmonė savo nuožiūra nusprendžia sutrumpintose finansinėse ataskaitose pateikti informaciją apie susijusius asmenis, ji turi taikyti šį standartą.

5. Įmonių grupės įmonių tarpusavio sandoriai iš konsoliduotųjų finansinių ataskaitų eliminuojami, todėl aiškinamajame rašte pateikiama informacija tik apie nekonsoliduojamų grupės įmonių ir įmonių grupei nepriklausančių susijusių asmenų sandorius. Nekonsoliduotosiose patronuojančios ir dukterinių įmonių finansinėse ataskaitose pateikiama informacija apie sandorius su visais susijusiais asmenimis, įskaitant įmonių grupei priklausančių įmonių tarpusavio sandorius.

6. Šiame standarte žodis „akcininkas“ suprantamas kaip pelno siekiantis juridinis ir (ar) fizinis asmuo, įgijęs įmonės akcijų, pajų ar kitų nuosavybės teisių.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Asocijuotoji įmonė – įmonė, kuriai reikšmingą poveikį gali daryti kita įmonė ir kuri nėra tos įmonės dukterinė įmonė ar pagal jungtinės veiklos (partnerystės) sutartį veikianti įmonė.

Artimieji šeimos nariai – sutuoktinis, asmuo, su kuriuo registruota partnerystė (toliau – sugyventinis), tėvai, broliai, seserys, seneliai, vaikaičiai, vaikai ir vaikų sutuoktiniai, vaikų sugyventiniai.

Dukterinė įmonė – įmonė, kuriai kita įmonė gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

Įmonės vadovai – įmonės administracijos vadovas, valdybos ir stebėtojų tarybos nariai, kiti asmenys, kuriems suteikta teisė planuoti ir kontroliuoti įmonės veiklą, jai vadovauti ir (ar) atsakyti už galutinius sprendimus.

Lemiamas poveikis įmonei – teisė valdyti įmonės finansinę ir veiklos politiką, siekiant gauti naudos iš jos veiklos.

Patronuojanti įmonė – įmonė, kuri kitai įmonei gali daryti tiesioginį ar netiesioginį lemiamą poveikį.

Reikšmingas poveikis įmonei – galimybė nedarant lemiamo poveikio įmonei dalyvauti priimant jos finansinės ir ekonominės veiklos sprendimus.

Susijęs asmuo – su įmone susijęs juridinis ir (ar) fizinis asmuo, kuris:

- a) tiesiogiai ar netiesiogiai daro lemiamą poveikį įmonei;
- b) gali daryti įmonei reikšmingą poveikį;
- c) bendrai kontroliuoja jungtinės veiklos sutarties objektą;
- d) yra įmonė, kuriai daro lemiamą poveikį ta pati patronuojanti įmonė arba tas pats fizinis asmuo (jų grupė);
- e) yra asocijuotoji arba dukterinė įmonė;
- f) yra pagal jungtinės veiklos sutartį kontroliuojama įmonė;
- g) yra vienas iš įmonės arba patronuojančios įmonės vadovų;
- h) yra vieno iš a), b), c) arba g) punktuose nurodytų asmenų artimas šeimos narys;
- i) yra įmonė, kuriai daro lemiamą poveikį, ją bendrai kontroliuoja ar jai reikšmingą poveikį gali daryti bet kuris iš g) arba h) punktuose nurodytų asmenų;
- j) yra įmonė, kaupianti ir, pasibaigus darbo santykiams, mokanti pensijas ir kitas išmokas įmonės arba su ja susijusio juridinio asmens darbuotojams.

Susijusių asmenų sandoris – susijusių asmenų turto ar įsipareigojimų atlygintino ar neatlygintino perleidimo arba paslaugų teikimo sandoris.

Vadovaujančioji patronuojanti įmonė – patronuojanti įmonių grupės įmonė, kuri nėra kitos patronuojančios įmonės dukterinė įmonė.

III. SUSIJUSIŲ ASMENŲ NUSTATYMAS

7. Įmonė pagal šio standarto nuostatas turi nusistatyti, kokius asmenis laikys susijusiais. Nustatydama susijusius asmenis, įmonė turi įvertinti ne tik teisinius santykius, bet ir jų ekonominę prasmę.

8. Su įmone susiję juridiniai asmenys gali būti: patronuojanti, dukterinė, asocijuotoji įmonė, įmonė, bendrai kontroliuojanti jungtinės veiklos sutarties objektą, ir kt.

9. Su įmone susiję fiziniai asmenys gali būti: įmonės vadovai ir jų artimieji šeimos nariai, lemiamą arba reikšmingą poveikį įmonei galintys daryti asmenys ir jų artimieji šeimos nariai, kiti asmenys.

IV. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

10. Finansines ataskaitas teikianti įmonė apie susijusius asmenis turi pateikti šią informaciją:

- a) kiekvienos dukterinės ir asocijuotosios įmonės pavadinimą, teisinę formą, buveinę, veiklos pobūdį, valdomą dalį, ataskaitinio laikotarpio grynąjį pelną (nuostolius) ir nuosavo kapitalo dydį;
- b) kiekvieno bendrai kontroliuojamo jungtinės veiklos sutarties objekto (kaip apibrėžta 37-ajame verslo apskaitos standarte „Investicijos į jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties objektus“) pavadinimą, teisinę formą, buveinę, veiklos pobūdį, valdomą dalį;
- c) patronuojančios įmonės ar įmonių, galinčių jai daryti reikšmingą poveikį, pavadinimus, teisinę formą, buveines, jų valdomą dalį. Jeigu įmonei lemiamą ar reikšmingą poveikį daro vienas ar keli fiziniai asmenys, nurodomas šis faktas ir fizinių asmenų valdoma dalis;
- d) vadovaujančiosios patronuojančios įmonės pavadinimą, teisinę formą, buveinę.

11. Aiškinamajame rašte įmonė turi nurodyti įmonės vadovų skaičių, per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpius kiekvienai vadovų grupei priskaičiuotas sumas ir neišmokėtą likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, taip pat per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpius kitiems susijusiems fiziniams asmenims priskaičiuotą bendrą sumą ir jiems neišmokėtą likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

12. Įmonės vadovams ir kitiems susijusiems fiziniams asmenims priskaičiuotos sumos skirstomos pagal jų pobūdį į:

- a) susijusias su darbo santykiais, nurodant pagrindinį darbo užmokestį, išeitines kompensacijas, premijas ir kitą atlygį;
- b) išmokas akcijomis;
- c) neatlygintinai perduoto turto arba suteiktų paslaugų vertę;
- d) kitas reikšmingas sumas.

13. Jeigu įmonė ir su ja susiję asmenys turėjo sandorių, ji turi nurodyti jų pobūdį ir kitą informaciją, kuri paaiškintų galimą tokių sandorių poveikį įmonės finansinei būklei.

14. Apie sandorius su susijusiais asmenimis aiškinamajame rašte pateikiama ši informacija:

- a) ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių sandorių sumos;
- b) skolos suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir atsiskaitymo sąlygos;
- c) per ataskaitinį laikotarpį pripažinta abejotinių skolų suma;
- d) suteiktos garantijos ir laidavimai;
- e) kita reikšminga informacija.

15. Šio standarto 14 punkte reikalaujama informacija apie susijusių asmenų tarpusavio sandorius pateikiama apibendrinant juos pagal šias susijusių asmenų grupes:

- a) patronuojančią įmonę;
- b) reikšmingą balsų skaičių turinčius akcininkus;
- c) įmones, bendrai kontroliuojančias finansines ataskaitas teikiančią įmonę;
- d) dukterines įmones;
- e) asocijuotąsias įmones;
- f) pagal jungtinės veiklos sutartis kontroliuojamas įmones (kaip apibrėžta 37-ajame verslo apskaitos standarte „Investicijos į jungtinės veiklos (partnerystės) sutarties objektus“);
- g) įmonės vadovus;
- h) kitus susijusius asmenis.

16. Informacija apie atskirus reikšmingus sandorius su susijusiais asmenimis turi būti pateikiama atskirai.

17. Informacija apie reikšmingus sandorius su susijusiais asmenimis, sudarytus kitokiomis negu rinkos sąlygomis, turi būti pateikiama atskirai.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Pagal šio standarto naująją redakciją informacija atskleidžiama 2009 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose, taip pat gali būti atskleidžiama ir ankstesnių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose.